

perceptione tollatur; virtutesque ad dona in sumentibus augantur. Quod abunde contingit, si ii, qui de-
voto huiusmodi studio, divina praestante gratia, tenen-
tur, sequi sacratissimo Pane frequentius refici cipiunt,
suis vires expendere, seque probare cum timore, &
charitate affluerint: Quibus Christum Dominum, qui
se fidicibus manducantum, & se pretium in morte
tradidit, atque in coelesti Regno se premium est da-
turus, precutus Sac. Congreg. ut suam opem ad di-
gnam preparationem, & sumptuum largiatur.

2932 Porro Episcopi, & Parochi, seu Confessarii,
redarguant afferentes Communionem quotidiana esse
de jure divino: doceant in Ecclesiis, seu Oratoriis pri-
vatis, ex dispensatione, seu privilegio Pontificis, de
manu Sacerdotum sumendam SS. Eucharistiam: nec eam
ullo modo defendant in crumenis, aut secreto ad ex-
istentes domi, vel cubantes in lecto, quam ad infirmos,
qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta ac-
cedere non valeant, & ad eos, si ab Ecclesia defera-
tur, publicè, & cum pompa juxta formam Ritualis
Romani: Si vero ab Oratorio privilegiato, cum for-
ma decenti.

2933 Curent etiam, ut circa Communionem in
feria sexta Paracœve, Misericordie Rubrice, & Ecclesie
Romane usus serventur.

2934 Insuper admoncent, nulli tradendas plures
Eucharistie formas, seu particulas, neque grandiores,
sed consuetas.

2935 Non permitrant, ut venialium confessio fiat
simpliciter Sacerdoti, non approbato ab Episcopo, aut
Ordinario.

2936 Si Patrochi, & Confessarii etiam Regulares,
aut quicunque alii Sacerdotes fecerint, etiam
Deo Optimi Maximi rationem reddituros esse, neque
defuturam Episcoporum, & Ordinatorum justam, ac
rigorosam animadversionem in contrafacentes, etiam
Regulares, etiam Societas Jesu, facultate ipsi Epis-
copis, & Ordinatis per hoc Decretum per Seden-
tiam specialiter attributa.

Et facta de premissis omnibus, ac de verbo ad ver-
bum relatione, Sanctitas Sua approbat, ac prefens
Decretum typis dati, ac publicari voluit. In quorum
fidem, &c.

Datum Roma 12. Februario 1679.

F. CARD. COLUMNA PRÆF.

S. Archipsc. Brancæ. Episc. Viterb. Secr.

Die 15. mensis Februario 1679. præd. Decret. affi-
xum, & publicatum fuit, &c.

DE IV. & V. PRÆCEPTO ECCLESIAE.

*Non celebrare nuptias tempor. prohib.
Solvete decimas.*

2937 **N**uptiae, seu matrimonia, ex Tridentin.
fss. 24. cap. 10. prohibentur fieri ab Ad-
ventu usque ad Epiphaniam, & à feria
quarta Cinerum usque ad octavam Paschalis inclusivo.
Dicitis autem temporibus solum prohibentur solemnitates
nuptiarum, adeoque possunt in illis sponsalia, ac
matrimonio sine solemnitate celebrari, non tamen si-
ne licentia Ordinarii. Item possunt in illi matrimoniis
ante contracta consummari; solum namque est
prohibita solemnitas, & publica benedictio in Eccle-
sia, Mastr. *disput. 20. quest. 6. num. 89.* Bonac. &
alii, Clericus *cap. 112.*

DECIMA

2938 **E**t quia bonorum debita Ministris Ecclesie
in ipsorum subservientiis, & sustentationem.

Solutio decimatum est facienda ex fructibus omnium
reum, iuxta locorum confutendum, que solet esse
diversa. Obligari sub mortali, & ad restituendum, nisi
impotencia excusat, quia si ob Ministerum Ecclesie
laborem ad fidem utilitatem applicatorum, atque
in recognitionem supremi dominii Dei.

2939 Non solvere decimas propriæ non est sacrile-

gium, quia non est violatio rei factæ; nam decima est
ius rei temporalis ex iustitia debite; contrahit tamen
ultra malitiam iniustitiae, malitiam irreligiositatis, seu
irreverentia contra Deum; quia, ut adverit D. Thom-
as 2. 2. q. 87. solutio decimatum est præcepta &
sit ab duos titulos, nimis in suffitationem ministeriorum Ecclesie, & in recognitionem supremi domini
Dei: ac proinde qui eas non solvit, duas malitias contrahit,
iniustitiae contra iustitiam communiativam, &
irreligiositatis contra Religionem.

Mastrus *disput. 12. quest. 2. art. 4.* Leander de Pre-
Eccles. trsl. 6. Clericus *cap. 113.*

APPENDIX XXXIX.

Quenam eximant à Decimis.

Primò eximit privilegii eos qui potiuntur, & al-
legant iuridice.

Secundò eximit quis à præstatione decimatum per
confutendum legitimè introducant. Hinc valet con-
futudo, ut ex quibusdam fructibus, vel bonis uti mi-
nutis, v. gr. oleribus, rapis, fabis, & similibus non
solvant decima, vel non integra, sed minor, v. gr.
duodecima, vicecima, tricima, cap. *communis 4. cap.*
dilecti 8. Idéque iure dicentia decimam solvant
esse cum integrata debita, cap. *Non est 22. & cap.*
*Tra nobis 26. in fine intelligenda sunt de integratæ
solvi solita. Hinc etiam valet confutudo, ut Clerici
nullas solvant decimas, ut laici non solvant personales,
vel non nisi in fine anni, aut ut decima uni Par-
rochia jure debita solvant alteri, cap. *Ad Apostoli-
ce 20. cum similibus hoc sit.**

Plurim perfonolas decimas, seu ex lucro industrie,
nullibi ferti solvi testata Navatrax in *Manuali cap. 21.*
num. 13. usumque in hac materiam decimaram, si qua
alia, valde variate notat Zypodus *hoc sit. sub num. 5.*
nam alibi decimas deberi lignorum, alibi animalium,
alibi leguminum, &c. Sic eodem referente maritimis
locis confutudo obtinere dicitur, quod is, qui terram aliquam natantem concedente Principe (in cuius alio-
que regalia ea transit, dum mare aut flumen non re-
cedit eodem imperio, sed longissimum tempore inundat,
mutatque planè formam) vindicat à Mari, & agge-
ribus munis, luctetur decimas, quando ad hominum
memoria culta non fuit, & Ecclesia decimas nonquam
habuit. Alioquin si Ecclesia semel decimas habuerit, &
Principis concedat prioribus dominis vindicationem, tunc
sicut proprietas reddit ad dominum, ita & decima ad
Ecclesiam. Si tamen agri, ex quibus decimas debeantur,
maneant inculpi per annos centum, & postea na-
scantur fruges, debentur decimas, quia hoc casu non
mutata forma ut in priori per inundationem.

Tertiò præscriptione: nam licet laici sint incapaces
juris percipiendi decimas, ac proinde nulla præscriptio-
ne immemorabili illud acquirent, cap. *Causam
sopr. de præscriptione*, tamen nullibi habent expeditum,
quod sint incapaces exemptions ab earum præstatione:
id est illam præscribentes possunt, sine titulo quidem tem-
pore hominum memoriam excedente, quia juris præ-
sumptio est contrarium, cap. 1. de præscriptione in 6.
cum titulo vero spatio quadraginta annorum, quia non
minor tempore contra Ecclesiam currit præscriptio,
cap. 4. 6. & 8. *sopr. de præscriptione.* Nisi forte ob spe-
ciale aliquam rationem, ut in cap. 5. de Terra inf.
de privilegiis. Vide Covarr. lib. 1. var. refol. cap. 17.
num. 10. & Canif. cap. 17. n. 14. & seqq.

Quarto compositione, cap. ex multiplici 3. cap. Nu-
per penit. hoc sit. Sic inter Clericos sicuti potest com-
positio, ut uni, non alteri decima solvantur cap. *dilec-
ti 8. hoc sit. & ibi Abbas*, modo nihil temporalis ab
altera præstantium intercedat, cap. *fin. supr. de rerum
permittutione.* Erigit talis compotio perpetua, & li-
gitabit successores; dummodo auctoritate Episcopi facta
fuerit, cap. *statutum sopr. de translatio.* Nec tolli-
tur per privilegium sequens: nisi de illa mentionem
faciat, d. cap. ex multiplici.

Quinto per remissionem. Sic Clerici à præstatione
decimaram Episcopalem per remissionem Canonice fa-
ctam, id est de consensu capituli, & ex causa pauper-
tatis eximi possunt, cap. *Quia circa 22. infra de pri-
vilegiis can. fin. 16. quest. 1.*

PARS

VII. I. motu mundano rex

205

PARS QUARTA.

De Sacramentis.

CAPUT I.

De Sacramentis in genere.

SACRAMENTUM.

2940 **E**x Divo Augustino: *Est signum rei sacre,*
seu forma visibilis, invisibilis gratia; sed
magis complete definitur a Scoto: *Est se-
gnum sensibile gratiam Dei vel effectum eius gratuitum,*
ex institutione divina, efficaciter significans, ordinatum
ad salutem hominis viatoris.

2941 Dicitur, *gratiam, vel effectum eius gratuitum;*
ob Sacramentum Eucharistie, quod ob præstitutionem for-
mae sapientia materiam panis, & vini, non canat gratiam
inharentem, sed effectum gratuitum, nempe gratiam
per se substantiem, qui est ipse Christus sub speciebus
panis, & vini; gratia vero inharentis non causatur, nisi
postea, quando effectus gratuitus, videlicet Christus sub
speciebus recipitur: v. num. 2920.

2942 Dicitur, *ex institutione divina, quia Sacra-
menta novæ legis non causant gratiam ex opere operantis,*
sed ex opere operato, idque ex institutione Christi; ad
differētia Sacramentorum veteris legis, quia non cau-
sabant gratiam, nisi ex opere operantis, nempe ex dis-
positione operantis per contritionem; & solum ex se
causabant quandam sanctitatem legem extinxerunt, nem-
pe idoneitatem ad hoc, vel illud faciendum, sine qua
reputabantur immundi; figurativam tamen nostra vera
sanctitatem, & gratiam: excepta Circumcisione, que non
causabat gratiam, & delibet origine peccatum ex vi,
& efficacia sua, sed iniuria professionis fidelis, & Christi
veniatur: per quod Circumcisio differit à Sacramen-
tis nova legis; quia haec causant gratiam independen-
ter omni figura, nec ex merito, aut dispositione
operantis, sed ex vi, & efficacia propria, & ex mis-
ericordia exhibitis passionis Christi.

2943 Sacramentalia, sunt ceremonia quædam ab Ec-
clesia instituta ad ordinandum, & solemnem ritum Sa-
cramentorum. Taliæ sunt: *Oratio Dominicæ, aspersio
aqua benedictæ, largitio elemosynæ, benedictio Episco-
pi, &c.* Hæc à Sacramentis differunt, quia venialis re-
mitunt non ex natura sua, & ex opere operato, quia
pro illis nullibi constat de institutione Christi; sed ex
opere operantis, quatenus ex impetracione Ecclesie ex-
istant in nobis motu internum virtus penitentie ve-
nientia; si conseruator materia cruda, aut si quis bap-
tizat aqua artificiali; quia secundum communem usum,
& exstitutionem, nec illi est panis, sed vulgo, palla,
neque ista est aqua elementaris; validum est, si panis sit
ater, non albus, & aqua si calida; quia est mutatio
accidentalis: v. tom. 3. num. 166. & 196.

2944 In circuus materiali aut formam fiant mutatio
substantialis, Sacramentum est invalidum, quia materia
& forma fuentur à Christo instituta. Validum vero est,
licet regulariter illicitorum, si mutatio sit accidentalis.

Mutatio tunc dicitur substantialis, quando secundum
communem usum, & exstitutionem, non manet ea
dem res in substantia, nec eadem significatio in ver-
bis. Hinc invalidum est Sacramentum ex defectu ma-
teriae, si conferetur materia cruda, aut si quis bap-
tizat aqua artificiali; quia secundum communem usum,
& exstitutionem, nec illi est panis, sed vulgo, palla,
neque ista est aqua elementaris; validum est, si panis sit
ater, non albus, & aqua si calida; quia est mutatio
accidentalis: v. tom. 3. num. 166. & 196.

2945 Invalidum est ex parte formæ, si magna sit
verborum interruptio, ut moraliter non connectantur;

vel si forma proferatur divisa à pluribus, verbis grat.

et unus dicat: *Ego te baptizo, alijs: In nomine Patris,*
&c. qui tunc sunt due formæ, & tensus fatus; va-
lidum vero sit dicat: *Ego te baptizo in nomine Pa-
tris, qui te creavit, &c.* quia mutatio est accidentalis; ita Mastr.

2946 Invalide sit ex parte formæ, si magna sit
verborum interruptio, ut moraliter non connectantur;

vel si forma proferatur divisa à pluribus, verbis grat.

et unus dicat: *Ego te baptizo, alijs: In nomine Patris,*
&c. qui tunc sunt due formæ, & tensus fatus; va-
lidum vero sit dicat: *Ego te baptizo in nomine Pa-
tris, qui te creavit, &c.* quia mutatio est accidentalis; ita Mastr.

2947 Item ad valorem Sacramenti requiriunt simili-
tudines, que ut adferat Scotor in 4. distin. 6. quest. 3.
lib. B. sufficit, quod sit moralis. Sicut Sacramentum

est compositum morale, & tanta quanta in actibus

humanis, tanta scilicet quanta iudicio prudenti sufficit
ad verificandam verborum significacionem. Non potest

autem certa regula trahi, sed propinquas temporis de-
bet esse major, vel minor, juxta varia Sacramen-
tum conditiones.

2948 In confectione Eucharistie, materia debet esse
præfusa, quia hoc indicare pronominis demonstrativa;

Hoc, Hie. In Sacramento *Penitentie*, adiuti potest

major distantia temporis inter accusationem, & abso-
lutionem, quia est actus iudicii, in quo accusatio pre-
cedit sententiam. Sic in *Matrimonio* multo majus tem-
pus